

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра виконавського мистецтва

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ЗАГАЛЬНЕ ФОРТЕПІАНО**

Освітня програма – «СОЛЬНИЙ СПІВ»

Першого (бакалаврського) рівня

Спеціальність 025 Музичне мистецтво

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри  
протокол №5 від “30” січня 2024 року

м. Івано-Франківськ– 2024

## ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу (зразок)
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

## 1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Загальне фортепіано
Освітня програма	Сольний спів
Спеціальність	025 Музичне мистецтво
Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс / семестр	I-II курс, I-IV семестри
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Індивідуальні заняття – 60 год.; Самостійна робота – 120 год.
Мова викладання	Українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	<a href="https://www.d-learn.pnu.edu.ua/">https://www.d-learn.pnu.edu.ua/</a>

## 2. Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Загальне фортепіано» відіграє важливу роль у професійній підготовці музикантів. Завданням навчальної дисципліни є здобуття студентами бакалаврами навиків гри на фортепіано в об'ємі, необхідному для подальшої професійної музично-педагогічної та виконавської діяльності. Вивчення дисципліни забезпечує удосконалення теоретичних знань та формування виконавських умінь і навичок, сприяє розвитку музичного кругозору та смаку.

Основним завданням педагога з навчальної дисципліни «Загальне фортепіано» є виховання розуміння у студентів основної мети – навчитись правдиво розкривати художній задум виконуваних творів і засобами музично-виконавської майстерності доносити його до слухачів. Тому робота в спеціальному класі спрямована головним чином на усвідомлення і творче втілення студентом змісту, форми, стилю виконуваних творів і на оволодіння різноманітними засобами художньої майстерності.

Студент повинен отримати навички грамотного опрацювання музичного матеріалу, читки з листа, ескізного вивчення фортепіанного твору, гри в ансамблі.

Метою викладання навчальної дисципліни «Загальне фортепіано» є, паралельно з фаховими дисциплінами, підготовка висококваліфікованих фахівців мистецької галузі, які володіють художньою музично-виконавською майстерністю, необхідною для самостійної професійної діяльності в якості артистів оркестрів, камерних ансамблів, вчителів (викладачів) спеціального музичного інструменту музичних шкіл, шкіл мистецтв, музичних коледжів (училищ) та коледжів культури і мистецтв. Забезпечення достатнього рівня інструментально-виконавської компетентності студентів, що дозволить ефективно використовувати інструмент (фортепіано) у професійній діяльності. У результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

✓ **Знати:**

- ▶ стильові особливості виконання творів композиторів різних епох, національних шкіл і художніх течій;
- ▶ засоби художнього втілення композиторського задуму;

- ▶ методику поетапного вивчення твору;
  - ▶ роль та місце інструктивного матеріалу у процесі формування музиканта педагога;
  - ▶ особливості роботи над звуком, метро-ритмом, інтонацією, штрихами, динамікою;
  - ▶ загальномузичні та специфічні засоби фразування.
  - ▶ різновиди педалізації.
- ✓ **Вміти:**
- ▶ грамотно відтворювати нотний текст (читати з листа);
  - ▶ організувати роботу над музичним твором, відповідно до етапів: ознайомлення, розбору, детального опрацювання, підготовка до сценічного виступу;
  - ▶ виконувати музичні твори різних епох та стилів, українських та зарубіжних композиторів;
  - ▶ застосовувати на практиці різноманітні штрихи та прийоми фортепіанної гри;
  - ▶ реалізувати навички ансамблевої гри;
  - ▶ творчо підбирати інструктивний матеріал для подолання технічних труднощів у художніх творах;
  - ▶ самостійно працювати за інструментом, активізуючи роботу слухового самоконтролю, пов'язаного із сприйняттям метроритму, інтонації, якості звуку, тембрових відтінків, тощо.
  - ▶ правильно використовувати педаль в різножанрових творах;
  - ▶ вміти застосовувати набуті творчо-виконавські навички у педагогічній діяльності.

### **Компетентності**

У результаті вивчення дисципліни «Загальне фортепіано» у студентів мають бути сформовані такі **компетентності**:

#### **Загальні компетентності (ЗК):**

ЗК8 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;

ЗК13 Здатність працювати самостійно, виявляти ініціативу та лідерські якості.

#### **Фахові компетентності спеціальності (ФК):**

ФК 1. Здатність демонструвати достатньо високий рівень виконавської майстерності.

ФК 2. Здатність створювати та реалізовувати власні художні концепції у виконавській діяльності.

ФК 3. Здатність усвідомлювати художньо-естетичну природу музичного мистецтва.

ФК 4. Здатність усвідомлювати взаємозв'язки та взаємозалежності між теорією та практикою музичного мистецтва.

ФК 6. Здатність використовувати професійні знання та навички в процесі творчої діяльності.

ФК 9. Здатність розуміти основні шляхи інтерпретації художнього образу.

ФК 11. Здатність оперувати професійною термінологією.

ФК 12. Здатність збирати, аналізувати, синтезувати художню інформацію та застосовувати її в процесі практичної діяльності.

ФК 13. Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків.

ФК 17. Здатність застосовувати традиційні і альтернативні інноваційні

технології виконавської та педагогічної діяльності.

ФК 18. Здатність свідомо поєднувати інновації з усталеними вітчизняними та світовими традиціями у виконавстві, музикознавстві та музичній педагогіці.

**Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 1. Демонструвати артистизм, виконавську культуру та технічну майстерність володіння інструментом на належному фаховому рівні під час виконавської діяльності.

ПРН 2. Володіти методами та навичками оркестрової та ансамблевої гри, репетиційної роботи та концертних виступів.

ПРН 3. Демонструвати різні методики удосконалення виконавської діяльності.

ПРН 4. Аналізувати музичні твори з виокремленням їх належності до певної доби, стилю, жанру, особливостей драматургії, форми та художнього змісту.

ПРН 5. Відтворювати драматургічну концепцію музичного твору, створювати його художню інтерпретацію.

ПРН 8. Демонструвати володіння музично-аналітичними навичками в процесі створення виконавських, музикознавчих та педагогічних інтерпретацій.

ПРН 12. Володіти термінологією музичного мистецтва, його понятійно-категоріальним апаратом.

ПРН 13. Вміти здійснювати педагогічну діяльність.

ПРН 14. Використовувати на професійному рівні методи та прийоми викладання гри на інструменті.

ПРН 15. Демонструвати музично-теоретичні, культурно-історичні знання з музичного мистецтва.

ПРН 16. Виявляти розуміння фінансово-адміністративних принципів організації мистецьких заходів, закладів культури та музичної освіти.

ПРН 17. Демонструвати аргументовані знання з особливостей музичних стилів різних епох.

### **3. Структура курсу**

#### **Річний план-мінімум**

##### **I курс**

1. Поліфонія
2. Твір великої форми
3. Чотири п'єси (кантиленного і віртуозного характеру), одна з них – українського композитора.
4. Два етюди
5. Ансамблевий твір
6. Гами, арпеджіо, акорди

##### **II курс**

1. Поліфонія
2. Твір великої форми
3. Чотири п'єси (кантиленного і віртуозного характеру), одна з них – українського композитора.
4. Два етюди
5. Ансамблевий твір
6. Гами, арпеджіо, акорди

**РЕКОМЕНДОВАНІ ЗРАЗКИ ІСПИТОВИХ ПРОГРАМІ**

1. Й.С.Бах «Двоголосна інвенція a-moll»
2. М. Клементи «Сонатина Op.36 №3 C-dur»
3. Дж. Пешетті «Престо»
4. Б. Фільц «Ліричний прелюд»

## II

1. Й.С.Бах «Триголосна інвенція a-moll»
2. В. Моцарт «Соната №16 KV545 C-dur»
3. Л. Шукрайло «Інтнмеццо»
4. В. Барвінський «Гумореска»

### 4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Самостійна робота	10
Індивідуальні заняття	40
Залік/Екзамен/Контрольний урок	50
Максимальна кількість балів	100

### 5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Навчальний семестр	Контрольний захід (контрольний урок, залік, екзамен)	Теми, щовиносяться на контрольний захід	Максимальний бал за контрольний захід
I	Контрольний урок	- Гами, арпеджіо, акорди - Етюд - Дві п'єси (кантиленного і віртуозного характеру) - Ансамблевий твір	50
II	Залік/Іспит	- Поліфонія - Твір великої форми - Дві різнохарактерні п'єси	50
III	Контрольний урок	- Гами, арпеджіо, акорди - Етюд - Дві п'єси (кантиленного і віртуозного характеру) –	50

		Ансамблевий твір	
IV	Залік/Іспит	- Поліфонія - Твір великої форми - Дві різнохарактерні п'єси	50

## 6. Ресурсне забезпечення

<p><b>Матеріально-технічне забезпечення</b> Навчальний корпус Навчально-наукового центру інституту мистецтв (вул. А.Сахарова, 34 корп. А), Музичне відділення (вул. Т. Цьоклера, 9), Музичний інструментарій: 40 фортепіано</p>	<p><b>Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше</b> Ноутбук (1 шт.), звуковідтворювальна техніка (1 шт.) планшет (1 шт.)</p>
<p style="text-align: center;"><b>ЛІТЕРАТУРА:</b></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Барвінський В. Три прелюдії. З циклу «П'ять прелюдій» / Українська фортепіанна музика XX-XXI століття / упор. Т. Рощина. Київ : Музична Україна, 2018. Т. 1. С. 13-30.</li> <li>2. Бах Й. С. Інвенції для фортепіано Київ: Музична Україна, 1988.</li> <li>3. Безкоровайний В. При ялинці: збірка колядок. Львів, 2006. 15 с.</li> <li>4. Білаш О. Тетянчин альбом: фортепіанні п'єси для дітей. Київ : Музична Україна, 2002. 40с.</li> <li>5. Бобалік Я. Музичне сузір'я. Івано-Франківськ : Симфонія форте, 2008. 56 с.</li> <li>6. Бобалік Я. Музичний дивосвіт. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2004. 62 с.</li> <li>7. Воробкевич Т. П. Методика викладання гри на фортепіано. Львів : ЛДМА, 2001. 244 с.</li> <li>8. Гама, тризвуки, арпеджіо / упор. І. М. Рябов. Київ : Музична Україна, 1977. 80 с.</li> <li>9. Гундер Л. В. Особливості виконавської інтерпретації фортепіанних мініатюр С. Людкевича : методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2009. 40 с.</li> <li>10. Кашкадамова Н. Мистецтво виконання музики на клавішно-струнних інструментах : навч. посібник. Київ : Освіта України, 2009. 416 с.</li> <li>11. Кашкадамова Н. Про інтерпретацію фортепіанних творів В. Барвінського. В. Барвінський українська музична культура. Статті та матеріали / ред.-упор. О. Смоляк. Тернопіль, 1998. С. 25–30.</li> <li>12. Клементі М. Сонатини для фортепіано. Тв. 36. Київ : Музична Україна, 1993. 23 с.</li> <li>13. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Київ : Музична Україна, 1994. 62 с.</li> <li>14. Маник В. Музичні замальовки: збірка фортепіанних п'єс для дітей. Івано-Франківськ, 2007. 52 с.</li> <li>15. Новосядла І. Використання творів сучасних українських композиторів для дітей та юнацтва у фортепіанній підготовці майбутніх музикантів-педагогів. Молодь і ринок №5 (184). Дрогобич, 2020. С. 88–100.</li> <li>16. Новосядла І. С. Історія становлення українського фортепіанного педагогічного репертуару : навч.-метод. посібник Івано-Франківськ : підприємець Майданчук І.І., 2016. 96с.</li> </ol>	

17. Опарик Л.М. Методичні аспекти фортепіанно-виконавського формотворення : методичні рекомендації для студентів вищих музичних навчальних закладів. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2010. 39 с.
18. Опарик Л.М. Розвивальне навчання у процесі фортепіанної підготовки студента-музиканта : методичні рекомендації для студентів напряму підготовки 025 «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, 2018. 43 с.
19. Опарик Л.М. Самостійна робота студента в класі загального фортепіано : методичні рекомендації для студентів спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Івано-Франківськ, 2021. 48 с.
20. Опарик Л.М. Теорія та методика читання музики з листа в класі фортепіано : методичні рекомендації для студентів вищих музичних навчальних закладів. Івано-Франківськ : Лілея НВ, 2010. 34 с.
21. Рябов І.М. Щоденні вправи піаніста. / Вступна стаття авт.. – К., «Муз. Україна», 1983.
22. Савицький Р. Основні засади фортепіанної педагогіки / Р.Савицький // Передсова Н. Кашкадамової. – Тернопіль: Астон, 2001. – 68 с.
23. Сасько Г. Мозаїка : цикл п'єс для фортепіано. Київ : Гроно, 2002. 38 с.
24. Устименко Ю.С. Загальне фортепіано – шлях у велике мистецтво: навчальний посібник для муз. ф-ту./Ю.С. Устименко. – Дніпропетровськ: ІМА – прес, 2007. – 104 с.
25. Фільц Б. М. Фортепіанні твори для дітей. Дрогобич : Посвіт, 2011. 26 с.
26. Фільц Б. Фортепіанні цикли. Тернопіль: Астон, 2002. 84 с.
27. Шиптур Б. Дитяча музика для фортепіано. Івано-Франківськ, 1989. 24 с.
28. Шукайло Л. Альбом фортепіанної музики. Київ : Мелосвіт, 2005. 36 с.

## 7. Контактна інформація

Кафедра	Кафедра виконавського мистецтва, вул. Сахарова 34 а, каб. 205, адреса сайту: <a href="https://kvm.pnu.edu.ua/">https://kvm.pnu.edu.ua/</a> , електронна адреса: <a href="mailto:kvm@pnu.edu.ua">kvm@pnu.edu.ua</a>
Викладачі	Лесів Н.Я., Пірус В.В, Яковійчук В.П.
Контактна інформація викладача	<a href="mailto:natalia.lesiv@pnu.edu.ua">natalia.lesiv@pnu.edu.ua</a> <a href="mailto:vladyslav.pirus@pnu.edu.ua">vladyslav.pirus@pnu.edu.ua</a> <a href="mailto:viktoria.yakovijchuk@pnu.edu.ua">viktoria.yakovijchuk@pnu.edu.ua</a>

## 8. Політика навчальної дисципліни

Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідання занять є важливою складовою навчання. Всі бакалаври зобов'язані відвідувати індивідуальні заняття з фаху. Пропуски індивідуальних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.
---------------------------------	---



<p>Виконання завдання пізніше встановленого терміну</p>	<p>Освітній процес здійснюється згідно графіку навчального процесу.</p> <p>Студенти університету, які не виконали індивідуальний навчальний план семестру з однієї, двох або трьох дисциплін і при семестровому контролі отримали оцінку «незараховано» чи «незадовільно» (FX або F) мають право (за особистим бажанням) на повторне проходження навчальної дисципліни, вивчення якої може бути перенесене на наступний навчальний період, що регулюється Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (№ 18 від 2.02. 2016 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.), яке регламентує процедуру повторного вивчення навчальної дисципліни, тобто ліквідації академічної заборгованості</p> <p><a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-yuvchennia_nove.pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-yuvchennia_nove.pdf</a></p>
---	--

Викладач: асистент Лесів Н. Я.